

ЙОВРАХ Світлана,

адвокат

ДІЛІГУЛ Аліна,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права
та процесу Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НЕДЕРЖАВНИХ ФОНДІВ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

В сучасних умовах економічної кризи та швидкого старіння нації в Україні гостро постає питання соціального захисту населення, а саме людей похилого віку. Потрібно зазначити, що фінансова криза зачіпає всі ланки суспільного життя, зокрема державну пенсійну систему. Для вирішення цієї проблеми потрібно звернути увагу саме на недержавні пенсійні фонди, що може значно покращити соціальне становище в країні. Для створення дієвого фінансового механізму забезпечення соціального захисту громадян України і, працівників органів внутрішніх справ, зокрема, актуальним є питання вивчення та розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні.

Такий акцент пояснюється тим, що в останні часи відбувається щорічне зростання навантаження на працюючу частину населення і на бюджет країни. Пенсійний фонд вже не може самостійно, за рахунок внесків, виплачувати пенсії, отже зростає обсяг дотацій Пенсійному фонду із Державного бюджету. Кожного року Пенсійний фонд України змушений збільшувати видатки через приріст числа пенсіонерів. Тому для забезпечення населенню достатнього життєвого рівня після закінчення трудової діяльності в Україні потрібне ефективне функціонування саме недержавних пенсійних фондів разом із підтриманням і державного рівня пенсійного забезпечення на достатньому рівні.

Дослідженням діяльності недержавних пенсійних фондів займалися багато іноземних та вітчизняних вчених, зокрема: В. А. Абрамов, А. З. Астапович, В. В. Басов, О. В. Гаряча, В. В. Гордієнко, С. І. Денисенко, Б. О. Зайчук, В. І. Кравченко, М. В.

Лазебна. Не зважаючи на значний вклад вчених науковців у дослідження діяльності НПФ, дана тема на сьогодні залишається актуальною і потребує подальшого дослідження в теоретичному та практичному плані. Недержавні пенсійні фонди функціонують в сфері соціального страхування і спільно з державним Пенсійним фондом формують систему пенсійного забезпечення.

Для того, щоб забезпечити людині достатній життєвий рівень після закінчення активної трудової діяльності, в Україні запроваджується сучасна

трирівнева пенсійна система. Вона базується на трьох незалежних один від одного рівнях, два з яких – обов'язкові, а один – добровільний. Система недержавного пенсійного забезпечення становить третій рівень пенсійної системи.

Її розбудова здійснюється з 2004 року після набрання чинності Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Основу такої системи становлять недержавні пенсійні фонди. Недержавний пенсійний фонд – це юридична особа, створена відповідно до Закону «Про недержавне пенсійне забезпечення», яка має статус неприбуткової організації (непідприємницького товариства), функціонує та проводить діяльність виключно з метою накопичення пенсійних внесків на користь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснює пенсійні виплати учасникам зазначеного фонду у визначеному Законом порядку.

Основною метою інвестування пенсійних активів є отримання учасниками недержавного пенсійного забезпечення додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат разом із забезпеченням дохідності пенсійних активів вище рівня інфляції та залучення довгострокових інвестиційних ресурсів, необхідних для модернізації економіки. Треба зазначити, що додаткову недержавну пенсію можна одержувати поряд з державною. Розмір пенсії з НДФ не залежить від трудового стажу, на відміну від державної пенсії, а залежить від суми коштів учасника, накопичених в НДФ.

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 № 1058–IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.

2. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 № 1057–IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1057-15/page3>.

3. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nfp.gov.ua/content/stani-rozvitok-npz.html>.

4. Ткаліч І.О. Зарубіжний досвід правового статусу недержавних пенсійних фондів / І.О. Ткаліч [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Nzlubp_2012_8_14.pdf.

5. Соколовська Г. Передумови виникнення недержавних пенсійних фондів: теоретичний аспект / Г. Соколовська // Світ фінансів. – 2016. – № 3. – С. 42–50.